

Вероятно цяла поредица от мотиви - необходимостта от реформа на ЕО; спадащата популярност на европейската идея; отклоняване от дискусията за финансовата политика - са накарали германския външен министър Геншер да обяви на 6 януари 1981 г. нова европейска инициатива. Геншер подема една използвана от много години, но все още твърде неясна идея на европейската политика - идеята за "Европейски съюз". Той предлага тази цел да бъде съдържателно фиксирана с договор, наречен "Европейски акт". Основните идеи на този акт са:

- по-силна връзка на ЕО и ЕПС под общата шапка на Европейския съвет;
- повишаване на ефективността на процеса на вземане на решения чрез разширяване на водещата позиция на Европейския съвет чрез увеличаване на правомощията на Европейския парламент и чрез отказ от принципа на единодушие на Съвета на министрите;
- включване на политиката за сигурност в ЕПС;
- по-тясно сътрудничество в областта на културата и в областта на правната политика. С приемането на Европейския акт е трябвало да се постигнат

следните нововъведения: създаване на два нови Съвета на министрите (правосъдие и култура); консултации между председателя на Съвета и Президиума на Европейския парламент преди назначаването на председателя на Комисията; затрудняване на вето в Съвета на министрите. Италианското правителство подема тези разсъждения и ги допълва с нови концепции, свързани с икономическата интеграция. На 4 ноември 1981 г. германското и италианското правителство представят съвместен проект за един Европейски акт, който е подчертано концентриран върху въпроси, които могат да бъдат одобрени с консенсус. С тази инициатива започва труден процес на преговори с останалите партньори, в хода на който много скоро се установява, че областите, в които може да се постигне консенсус, все пак се очертават като по-тесни, отколкото авторите първоначално са приемали. Идеята да се сключи договор е изоставена още в началото. Очевидно е бил налице страх от трудностите, но и от опасността от провал при ратификационния процес от националните парламенти. Общата политическа рамка за допълнения към Римските договори се оказва неблагоприятна.

По време на преговорите за договора споровете се разгарят преди всичко около три въпроса: по предложението в Съвета на министрите да се гласува за вземане на решения с мнозинство; по намерението политиката за сигурност да се включи в рамките на ЕПС; по стремежа на Европейския парламент да получи нови съществени правомощия. Тук авторите на германско-италианската инициатива е трябвало да допуснат значителни отстъпки в хода на обсъжданията. На 19 юни 1983 г. на срещата на върха в Щутгарт бе приета "Тържествена декларация за Европейския съюз".

Три недостатъка на този проект за Европейския акт правят особено силно впечатление: той не съдържа постановки за съществено разширяване на правомощията на Европейския парламент. Той не предприема опит европейската валутна система да се включи в "концерта", съставен от ЕО и ЕПС. В изложението на Европейския акт се срещат сравнително непрецизирани формулировки по невралгични точки на европейската политика, които биха породили в случай на конфликт тълкувателни спорове.

Същественият резултат от срещата в Щутгарт се състои все пак във формулирането на пакет за реформи на основни структурни проблеми, които обременяват Общността. Става дума за бъдещото финансиране с поглед към увеличаване на приходите, за по-строга бюджетна дисциплина и изравняване на плащанията от страна на Великобритания; за реформата на селскостопанския

пазар; за разширяването на ЕО чрез присъединяването на Испания и Португалия, както и за развитието на нови политики на Общността. Със срещата в Щутгарт Общността успява да постави различните конфликти на интереси в общия контекст на единни преговори и с това да даде възможност за постигане на консенсус. Но въпреки това последвалата среща на върха в Атина през декември 1983 г. претърпява провал. Рядко новата година е била посрещана с толкова мрачни предзнаменования за европейската политика, както е в началото на 1984 г. "Пакетът от Щутгарт" се оказва затрупан под отломките на провала в Атина. За раздвижване на така възникналата ситуация се прибегва до класическия инструмент на традиционната дипломация двустранните преговори. Все пак в течение на 1984 г. успешно се предприемат определени стъпки в европейската политика, които наймалкото дават глътка въздух на ЕО.